

Năm Hợi và người tuổi Hợi

(Theo quan niệm của người xưa)

HOÀNG GIÁP

Viện Nghiên cứu Hán Nôm

Năm 2007 là năm Đinh Hợi, năm con lợn. Nói đến lợn là người ta nghĩ ngay đến nhân vật Trư Bát Giới trong *Tây du ký*, phàm phu tục tử, tham dục không đáy. Thực ra không phải như vậy, lợn lòi lợn rừng lại là biểu tượng của sức mạnh, sự bảo trợ của trái đất.

Ở Nhật Bản lợn lòi được coi là bảo vật, đem đến cát tường cho con người cùng với nó là sự dũng cảm táo bạo nên được dùng làm kỵ vật của thần chiến tranh. Bởi vậy lợn lòi cũng được thờ tự ở nhiều nơi cùng với các thần đạo.

Còn ở Trung Quốc lợn lòi được coi là biểu tượng của người Miêu một sự kiên cường bất khuất. Lợn cũng là con vật cuối cùng của vòng hoàng đạo: Tý, Sửu, Dần, Mão, Thìn, Tỵ, Ngọ, Mùi, Thân, Dậu, Tuất, Hợi. Và như vậy Hợi đứng đầu tiên có mặt trong lịch pháp của người Trung Quốc.

Người phương Tây đặt lịch cốt để phân chia thời gian chứ không chú ý đến cái chất của thời gian. Người Trung Quốc thì khác, họ đặc biệt coi trọng cái chất

của thời gian, phương pháp làm lịch của người Trung Quốc xuất phát từ quan niệm này. Họ chú ý đến thời tiết, độ nóng ẩm, sự tác động của năng lượng vũ trụ vào vạn vật trên trái đất. Điều này có liên quan đến từng mùa, từng năm, từng tháng, từng ngày, từng giờ. Năng lượng vũ trụ ấy tác động đến sự tiêu trưởng của âm dương ngũ hành, loài vật và con người. Họ rút ra quy luật tuần hoàn của sinh vật: “Xuân sinh, hạ trưởng, thu thu, đông tàng” (Mùa xuân sinh sôi, mùa hạ lớn lên, mùa thu thu lại, mùa đông tàng ẩn).

Ngay từ thời Ân Thương (thế kỷ thứ 17 đến thế kỷ 11 TCN) người Trung Quốc đã tìm ra can chi, đó là tiền đề của lịch pháp. Dựa vào quan hệ của con người với thế giới xung quanh người ta quan niệm người nào sinh vào năm Tý gọi là tuổi Tý (chuột), sinh vào năm Sửu gọi là tuổi Sửu (trâu), sinh vào năm Dần gọi là tuổi Dần (hổ)... Họ cho rằng sinh vào năm nào thì về mặt hình hài và tính cách có mang đặc tính của con vật đó.

Thời Đường lại kết hợp khoa học chiêm tinh với lý học để hình thành Tinh